

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ Су.бр. I-1 23/21
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ Су.бр. I-1 6/21
АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ Су.бр. I-1 25/21
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ Су.бр. I-1 11/21

На основу члана 24. у вези члана 38. Закона о уређењу судова, председник Апелационог суда у Београду, судија Душко Миленковић, в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу, судија Александар Блануша, председник Апелационог суда у Нишу судија Драган Јоцић, председник Апелационог суда у Новом Саду мр Дарко Тадић, на заједничком састанку са в.ф. председника Врховног касационог суда, судијом Драгомиром Милојевићем, одржаном дана 24. фебруара 2021. године у Врховном касационом суду, закључују

**СПОРАЗУМ ПРЕДСЕДНИКА АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА О ОРГАНИЗАЦИЈИ,
МЕСТУ И ВРЕМЕНУ ОДРЖАВАЊА ЗАЈЕДНИЧКИХ СЕДНИЦА АПЕЛАЦИОНИХ
СУДОВА У ПЕРИОДУ ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ**

I

УВОД

Овај Споразум је израз потребе апелационих судова да дефинишу узроке који доводе до различите судске праксе и предложи конкретан план активности које треба предузети у циљу уједначавања судске праксе судова у Републици Србији и побољшања квалитета судских одлука кроз уједначено тумачење закона.

Председници апелационих судова налазе да је уједначавање судске праксе неопходно, ради обезбеђивања једнакости и равноправности правних субјеката пред судовима, као и поштовања људских права и слобода.

Због различите судске праксе, Уставни суд и Европски суд за људска права су донели знатан број одлука, којима су усвојене уставне жалбе, односно апликације странака због повреде права на једнаку заштиту права, односно због неједнаког поступања судова у

истим чињеничним и правним ситуацијама. Због тога се намеће потреба да се Врховни касациони суд, као највиши суд у Републици Србији, као и апелациони судови, као последња инстанца у великом броју предмета, додатно ангажују на праћењу судске праксе и њеном уједначавању.

У том смислу, овим споразумом се, на основу члана 24. Закона о уређењу судова, Плана Врховног касационог суда ради уједначавања судске праксе I Су-7 24/2014 од 01.04.2014. године, ближе уређује организација, место и време одржавања заједничких седница у наредном периоду, конкретне активности и конкретни носиоци појединих активности.

II

ПРАВНИ ОКВИР

Устав Републике Србије

Имајући у виду да се судска пракса Европског суда за људска права (ЕСЉП), у смислу члана 18. став 3. Устава, обавезно примењује у тумачењу и примени права у судовима у Републици Србији, неопходно је у наредном периоду радити на усклађивању судске праксе са праксом ЕСЉП, што би убудуће утицало на ефикасније уједначавање судске праксе и допринело смањењу значајног броја представки поднетих Европском суду за људска права против Републике Србије.

Закон о уређењу судова одређује делокруг заједничких седница апелационих судова, тако да се на заједничким седницама апелационих судова разматрају спорна питања од значаја за уједначавање судске праксе и друга питања од значаја за функционисање судова у Републици Србији. Овим одредбама предвиђена је обавеза судова да обезбеде да њихова судска пракса буде интерно доследна на нивоу сваког од апелационих судова, као и да судска пракса буде доследна и са судском праксом остала три апелациона суда.

III

ДОСАДАШЊЕ ПОСТУПАЊЕ АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА У ЦИЉУ УЈЕДНАЧАВАЊА СУДСКЕ ПРАКСЕ

Након оснивања апелационих судова и након почетка њиховог рада 01.01.2010. године, апелациони судови су међусобно утврдили потребу да редовно одржавају заједничке састанке, имајући у виду неопходност да одељења судске праксе апелационих судова треба да обезбеде да судска пракса апелационих судова буде уједначена.

Заједничке седнице су до 2014. године одржаване по потреби, и значајно су допринеле уједначавању судске праксе, нарочито за грађанску материју и материју радних спорова. Ово је нарочито важно, с обзиром на то да се већи број предмета у којима су

поднете представке пред Европским судом за људска права, односи на различиту судску праксу у радним споровима.

Начин рада на заједничким седницама највише су разрадила одељења за радне спорове сва четири апелациона суда, који се састају квартално и на тим састанцима дискутују о свим питањима у вези са применом материјалног права, која су се појавила у претходном периоду.

Ради бољег одређивања организације и начина рада заједничких седница апелационих судова, у складу са чланом 24. Закона о уређењу судова, у даљем тексту дат је приказ досадашњег поступања апелационих судова у циљу уједначавања судске праксе. Споразум председника апелационих судова о организацији, месту и времену одржавања заједничких седница апелационих судова у периоду до 2018. године од 16.01.2015. године реализован је у потпуности и у складу са овим Споразумом за три године одржано је 12 састанака ради уједначавања судске праксе у кривичној материји и 12 састанака ради уједначавања судске праксе у грађанској материји, наизменично, у седиштима апелационих судова.

Претходни споразум, који је важио до 2020. године реализован је према планираним активностима, осим у 2020. години, због последица проглашеног ванредног стања и мера заштите становништва од пандемије вируса *corona (COVID 19)*. Одржано је 18 заједничких седница апелационих судова.

IV

РАСПОРЕД ОДРЖАВАЊА ЗАЈЕДНИЧКИХ СЕДНИЦА АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА У НАРЕДНОМ ПЕРИОДУ

Имајући у виду досадашње напоре за уједначавање судске праксе, као и заједничке седнице појединих судских одељења апелационих судова које су одржане у претходном периоду, произилази да редовни састанци на нивоу свих апелационих судова у великој мери доприносе решавању спорних правних питања и уједначавању судске праксе. У периоду од 2021. до 2025. године, апелациони судови ће четири пута у току сваке године и то: у марту, јуну, септембру и децембру месецу, одржавати заједничке седнице свих судских одељења и одељења судске праксе у свим материјама, на којима ће разматрати спорна питања и предлагати конкретне мере у циљу уједначавања судске праксе.

Апелациони судови се обавезују да у периоду од 2021. до 2025. године, два пута у току године и то: у априлу и октобру месецу, одрже заједничке састанке са представницима подручних виших и основних судова из своје надлежности, ради уједначавања судске праксе у свим материјама, у оквиру сваког апелационог суда, а у циљу уједначавања судске праксе на нивоу свих апелационих судова, сходном применом овог Споразума.

1. Претходна седница судских одељења апелационих судова на којој се утврђује потреба уједначавања судске праксе

Апелациони судови ће, ради организовања и одржавања заједничких седница, претходно одржати седнице судских одељења. На овим седницама судска одељења утврђују потребу уједначавања судске праксе за спорна правна питања из своје области, на основу реферата судије известиоца кога одређује председник одељења.

Судско одељење апелационог суда у чијем је делокругу спорно правно питање које се разматра и које утврди потребу уједначавања судске праксе, преко председника суда или председника судског одељења, иницира одржавање заједничке седнице, тако што о потреби уједначавања судске праксе обавештава остале апелационе судове, уз достављање реферата судије известиоца.

Апелациони судови се о спорном питању, у зависности од судске материје, изјашњавају на седницама одељења, а писано изјашњење достављају апелационом суду који је поступак иницирао, најкасније у року од 30 дана од дана достављања спорног питања и реферата судије известиоца, и достављају кореферате, уколико их има.

2. Сазивање заједничке седнице апелационих судова

Председник апелационог суда на чијем подручју се одржава заједничка седница или председник судског одељења апелационог суда на чијем подручју се одржава заједничка седница, у чијем је делокругу спорно правно питање које се разматра, доноси **акт о сазивању седнице са дневним редом**, који се доставља осталим апелационим судовима најмање осам дана пре одржавања заједничке седнице.

Актом о сазивању седнице одређује се тачно време и место одржавања заједничке седнице према Распореду одржавања заједничких седница предвиђеном у ставу V овог Споразума.

Саставни део акта о сазивању седнице су реферати судија известиоца, писана изјашњења осталих апелационих судова, као и други реферати о истом спорном питању, уколико их има.

Председник суда или председник судског одељења апелационог суда, у чијем је делокругу спорно правно питање које се разматра, најкасније у року од три дана од дана пријема акта о сазивању седнице, обавештава апелациони суд на чијем подручју се одржава заједничка седница, о судијама које су одређене да присуствују заједничкој седници.

Састав делегације апелационог суда одређује се тако да **свака делегација има до пет чланова** (председник суда, председник судског одељења, руководилац судске праксе и двоје судија).

Све судије које су одређене да присуствују заједничкој седници, дужне су да присуствују седници, а о оправданости одсуствовања води се евиденција у књизи записника заједничких седница апелационих судова.

Апелациони суд на чијем подручју се одржава заједничка седница апелационих судова, о одржавању заједничке седнице, спорним питањима и потреби уједначавања судске праксе, обавештава Врховни касациони суд достављањем акта о сазивању заједничке седнице апелационих судова са дневним редом, најмање осам дана пре одржавања заједничке седнице.

3. Руковођење заједничком седницом апелационих судова

Заједничком седницом апелационих судова руководи председник апелационог суда на чијем подручју се одржава заједничка седница или председник судског одељења апелационог суда на чијем подручју се одржава заједничка седница, у чијем је делокругу спорно правно питање које се разматра.

На заједничким седницама спорна правна питања разматрају се на основу реферата и кореферата судија известилаца.

За пуноважан рад на седници, потребно је присуство већине судија које су одређене да присуствују заједничкој седници. Закључак са седнице је донет када за њега гласа већина присутних судија сваке делегације.

4. Записник са заједничке седнице апелационих судова

О раду заједничке седнице апелационих судова води се записник у који се уноси: ко је оправдано односно неоправдано одсутан, сва мишљења изнета у току расправљања, као и резултат гласања.

Записник се сачињава у року од пет радних дана од дана одржавања седнице, а потписују га председник суда или председник судског одељења апелационог суда на чијем подручју се одржава заједничка седница, који је руководио седницом, као и судијски помоћник који је сачинио записник.

Саставни део записника су реферати судија известилаца и кореферати који су разматрани на седници, као и аудио и/или видео запис, уколико су у суду обезбеђене техничке могућности за сачињавање таквог записа.

Извод са усвојеним закључком са седнице потписују све судије које су присуствовале заједничкој седници (верификација). Судија који се не слаже са усвојеним закључком, неће потписати извод, већ ће своје мишљење одвојено изложити и приложити уз изворник закључка.

5. Обавештавање Врховног касационог суда

Усвојени закључци са седница апелационих судова достављају се Врховном касационом суду, заједно са издвојеним мишљењима, рефератима, корефератима и записницима са ових састанака, ради изјашњења, у року од 15 дана од дана одржавања заједничке седнице.

Апелациони судови објављују на својој интернет страници закључке које је прихватио Врховни касациони суд.

V

ОБАВЕЗЕ АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА РАДИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СПОРАЗУМА

Ради реализације овог Споразума, предвиђају се следеће обавезе апелационих судова:

1. Апелациони суд на чијем подручју се одржава заједничка седница, дужан је да води посебну електронску евиденцију о одржаним седницама, у којој ће се евидентирати: место и датум одржавања заједничке седнице, дневни ред заједничке седнице, састав делегације, спорна питања, подаци о рефератима и корефератима, усвојеним закључцима и други подаци од значаја за рад заједничке седнице апелационих судова. Апелациони судови ће у наредном периоду, детаљније регулисати вођење електронске евиденције о заједничким седницама.

2. Ради праћења судске праксе, апелациони судови су дужни да примењују јединствену номенклатуру законом прописаних правних института, посебно за општу грађанску материју, материју радних спорова и кривичну материју, према одлуци о кључним речима (дескрипторима) које је усвојио Врховни касациони суд, а које у складу са својим потребама могу да допуњавају апелациони судови.

3. Ради уношења одлука апелационих судова у базу судске праксе Врховног касационог суда, председници апелационих судова су усвојили правилнике о анонимизацији одлука ради објављивања. Председници апелационих судова ће пре почетка примене овог Споразума образовати и редакције за избор најзначајнијих судских одлука апелационих судова ради уношења у базу судске праксе Врховног касационог суда.

4. Упутства апелационих судова којим се уређује рад одељења судске праксе, која су донели председници апелационих судова, треба доследно поштовати и у оквиру Годишњег распореда послова одредити носиоце активности који су одговорни за рад одељења судске праксе у апелационим судовима.

5. Апелациони судови ће у наредном периоду, у оквиру одељења судске праксе предузимати посебне мере ради уједначавања примене процесног права и поступања другостепених судова у предметима које је потребно вратити на допуну првостепеном суду. Одељења судске праксе апелационих судова посебно ће евидентирати предмете који су решени на други начин, односно који се враћају на допуну првостепеном суду. Уједначити поступање апелационих судова тако да се у свим судским материјама (кривичној, општој грађанској материји и у материји радних спорова) одлука о враћању на допуну поступка првостепеном суду доноси на седници већа и да се одлука ради у форми решења, са налогом првостепеном суду да допуну поступка изврши и списе предмета ради

одлучивања по жалби врати другостепеном суду у року који не може бити дужи од 30 дана.

6. Ради ефикаснијег поступања, апелациони судови у поступку по жалби не могу враћати првостепеном суду на допуну поступка предмет у којем треба извршити увид у предмет неког другог суда или државног органа, већ ће сам апелациони суд затражити достављање предмета на увид.

7. Издати посебно упутство првостепеним судовима, да приликом евидентирања одлука које су биле разматране у поступцима по жалби, воде посебну евиденцију предмета који су враћени првостепеном суду на допуну поступка, као и да врше анализу разлога због којих је предмет враћен на допуну првостепеном суду. Извештаје о разлозима враћања на допуну првостепени судови ће достављати апелационим судовима.

8. Апелациони судови, дужни су да поред општег регистра, воде и посебне регистре за: одлуке Врховног касационог суда, одлуке Уставног суда, одлуке Европског суда за људска права, одлуке међународних институција које штите људска права, одлуке апелационих судова, одлуке виших судова, правне ставове и закључке, као и регистре судских одлука по гранама права.

VI

БАЗА СУДСКЕ ПРАКСЕ

Председници судова се обавезују да омогуће уношење одлука у базу судске праксе Врховног касационог суда, у складу са Мишљењем Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности број 073-12-703/2019-02 од 3.06.2019. године у неанонимизираном облику али тако да претрага по броју предмета није могућа.

Од овог правила изузимају се одлуке судова донете у поступцима у којима је искључена јавност.

Председници апелационих судова ће се старати да се у базу судске праксе Врховног касационог суда уноси, у анонимизираном облику, довољан број одлука из ових поступака, како би се могло вршити уједначавање судске праксе и у тим областима.

Ради свеобухватне анализе ових одлука председници апелационих судова ће организовати рад одељења судске праксе тако да се и све одлуке донете у поступцима затвореним за јавност, разврстане према јединственој номенклатури законом прописаних института - које је усвојио Врховни касациони суд, чувају у електронској форми у апелационим судовима и да се за потребе заједничких седница апелационих судова припреме у анонимизираном облику.

У наредном периоду, председници апелационих судова ће предузети мере и ради постепене анонимизације и псеудонимизације података у судским одлукама ради заштите података личности и права на приватност учесника у судским поступцима.

Председници апелационих судова ће на сваке две године, од дана пуштања у рад базе судске праксе Врховног касационог суда, а по потреби и раније у складу са наведеним Мишљењем Повереника, преиспитати потребу унапређења рада ове базе судске праксе

Овај Споразум примењиваће се од 25.02.2021. године до 31.12.2025. године.

Председник Апелационог суда у Београду
Судија Душко Миленковић

В.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу
Судија Александар Блануша

Председник Апелационог суда у Нишу
Судија Драган Јоцић

Председник Апелационог суда у Новом Саду
Судија мр Дарко Тадић